

Окко кириш

ЭРДЭТТЭН ДЬАҢАНЫАХХА

Оттуур ходуһа аайытын
Үгүс бугул кэчигирэстэ,
Күөрэс ынар атырдыах анчыттан
Кэбиһилээх от үүнэн истэ...

Ыһаах ыйа бүтэн от үлэттэр биһиги нэһилиэк отчуттара "Бөтүрүөг" кэнси́ттэн окко кириши саҥалаатыбыт. Ол эрэри оннот быһылгы үүнүүтэ олус мөлтөх буолла, онуоха эбии аһыга туран үрдүк сирдэри, өтөхтөрү бүтэрдэ. Быһыл уу ходуһаны ылбатаҕа, онон оттонор ходуһалар уруксу сыллардаагы биэрэр отторун 50 бырыһыанын эрэ биэриэхтэрэ, хордоҕос, үрдүк сирдэр олох даҕаны оттоһот буоллулар.

Мин 1939 сылтан саҥаламмыт уот кураан кэллимнэс, уот сөбүтүн курдук, аһыга куур-дубут, сөбүт алаастарын, үрэхтэрин харахпынан көрөм, атахпынан хааман билбэт буоламмын, ити аһыга куһаҥан дьайалтыттан куттана саныбын. Билр квадратнай мистэрэ сиргэ 1000 аһыга турдаҕына туту тулутуой? Күүстэх ардахтар түспэтэхтэринэ, кэлэр сылга эбэбиттэр уу кэлбэтэринэ, ходуһаны ылбатарына ити аһыгалар ыамалара хойдор, нэ-дэни онорор чыччылаахтар. Быһыл сайылаахтарга аһыга күүскэ туран маччирээт бүтэ. Итинэн мин туту этэри тынабыһый? Мырыла быһыл отун быһаанын толорор кыага суох. Сүөһү, сылгы арайыар кутталга юириэр. Дьон, нэһилиэнньэ өйө-санаата ыараата, сүөһүнү аччатар толкуйданна. Республика практической көмөгү онорор былаана суох.

Быһыл үһээннэ нэһилиэккэр, быстах ардахтар түһэннэр, алаастара, сирдэрэ үгүтэй. Онон салалта быһыл Амма энэрдэх Мырыла, Мындааҕаҕы хаһаайыстыбаларыгар отунан хааччылар, көмөлөһөр үгүс дьаһалы онороро наада. Мин ити этэр курааным буол-бута 70 сыл аннараа өттүгэр этэ. Максим Николаевич Сибириков билгэллэр, суруйар кураана кэлэн иһэр курдук. Улууе салалтата сэрэтэр, курааны утары охсуһар араас дьаһаллары ылара наада. Урукку кыһахтар, совхозтар саҥа үрэхтэргэ тахсан оттоон сүөһүнү, сылгыны өрүһүйэриб. Үөһэ нэһилиэккэр албахтык кыһаҥ оттуулара, сүөһүнү үрэхтэргэ даҕаны кыстаталара, онон аччааһыны таһаарбат этилэр. Ол үрэхтэрибт. биллгитан ланха баттаан, талах үүнэн хотуур түспэт бу-

олан тураллар. Ону күһүмүгүттэн саҥалаан өртүүр наада. Итинэн тэрээһини көчөйрөхкэ, өртөөчүлөргө хамнас төлүүрөхкэ, оччор элгиз-тинэстэх буолуо этилэр.

1941—1942 с. с. сэри, сүт-кураан сылларга Сыһаҥ нэһилиэгэр 2 колхоз—"Эңгелс", "Коммунизм кыһата" салалталара Петр Иванович Макаров, Василий Васильевич Макаров курааны утары улаханнак охсуспут, кэлбэт-барбыт дьон этилэр. Эрдаттэн кэлсэтэн Намга сир ылан, онно дьону ылан оттоон, сүөһүлэрин, сылгыларын итинэн кыстатан аччааһыны таһаарбатахтара. Итинэн 2 сыл кыстаабыттара. Дойдуларыгар былаҕы, күөл комунун, тыаҥтан кучуку хомуттаран, сир-дойдуну барытын нуксиргайэн оттообуттара. Ону таһынан дьон-сэргэ хоргуйуугун утары күүстэх үлэни ыһыһытара. Председателлэр бэйэлэрин алаастарынан, үрэхтэринэн олоор ыалларын кэрийэн тутта да суох буолбут ыалларга сүөһү төбөтүн, туйарын, иһин биэрэллэр. Канныи кыһаҕа дьон махтанарын элбөхтүк ыстыбт. Онон ыарахан сылларга салалта мэдлэгин бэлэмнэх, ыраахха дьэри көрүүлэх буолуохтаах дьэн санаабын этэбин.

Эрдэттэн сэрэнэхкэ, сир-дойдуну бэлэмнэхкэ сеп этэ. Бу үлүгэр бытарыйан, тустуһунан өйгө-санаага юириэн олорон биэрдиһлэн ыл, дьон хайдах атын ыраах улуустарга баран оттуой-мастый? Сүөһүнү итин сүдүргү өртүн таларбыт чуолкай. Онон быһыл-тыттан саҥалаан курааны утары үлэни ыһыахха.

А. МАКАРОВ,
үлэ, тыаһ ветерана

ОТТООҢУН ТЭТИМИРЭР

Кураан күннэр тураннар улууска оттооһун үлэтэ күүскэ ыһыттар. Бааһынай хаһаайыстыбалар, чааһынайдар бары охсууга туруннулар. Эрдэ кирибигтэр бастагы кэбиһилээх отторун чөмчөтгүлэр.

Болтонгор Николай Яковлевич Местников хаһаайыстыбата оттооһуну Дьуодьалы күөлүн иһин өттүгэр Таатта кыһыгыгар баар ходуһаларыттан саҥалаата. Былырын иһинтэн 20 кэбиһилээх оту ыһыттар. Дмитрий Николаевич Местников охсуутун 2 күнүнэн бүтэрдэ.

Бол курдук Ол эрэри Таатта үрөх уонна Дьуодьалы күөлү түһэннэр ходуһабыт кэнсэбит, онон былырынны саа оту ыларбыт буолуо. Бу бүгүн отустаран бүтэрдим. Сарсын мунньууну, бугулдааһыны саҥалаахпыт. Күн-дьыл туран бэрэрдэниэ сотору кэбиһи бүтэриэхтэбит",—дээн кэпсир.

"Быһыл бу эрлэн ходуһаларбыт үүнүүлэрэ былырыһыныга тэби-

Алексей СЛЕНЦОВ.
Хаартыаһа: Д. Н. Местников.

"Чурапчы" ТХПК иһинэн тэриллибит демонстрационной киһи от ыйы 14 күнүгэр саҥа тэриллибит ыһах сүөһүнү иитэр кооперативтар бухгалтердарыгар семинар тэрийэн ыһытта. Семинарга барыта 17 бухгалтер, 2 салайааччы сырытта.

ТУҢАЛААХ СҮБЭЛЭР

Бу түмүүгэ "Чурапчы" ТХПК кыһааһынай бухгалтера А. П. Макарова, Чурапчы улууһунаагы налоговой инспекция салайааччыта А. И. Барашкова, Чурапчы улууһун тыа хаһаайыстыбатыгар консультациялыыр, сүбэллэр киһи специалистһа М. М. Саввина сырыттылар. Семинарга отчуот оҥоһуугулар, налоговой декларациялары

толоруута, о. д. а. боннуруостарга сүбэлэри биэрдилэр.

Демонстрационной киһи аны тыа хаһаайыстыбатын специалисттарыгар, нэһилиэк баһылыктарыгар аналлаах семинар ыһтар быһааннаах.

М. САВВИНА.

Прогноз погоды

www.rp5.ru

Местное время	четверг 23 июля				пятница 24 июля		суббота 25 июля		воскр. 26 июля	
	05:00	11:00	17:00	23:00	11:00	23:00	11:00	23:00	11:00	23:00
Облачность %										
Осадки мм										
Температура °C	+16	+25	+28	+25	+18	+19	+14	+18	+19	+21
Давление мм	736	736	734	734	733	735	737	738	737	736
Влажность %	72	38	27	44	87	52	50	57	-	-
Ветер м/с	Ю	Ю	Ю	Ю	Ю-З	З	З	Ю	Ю	Ю-В
Солнце	2	3	3	2	4	4	1	1	2	2
восход/закат Луна		05:12	23:20		05:15	23:17	05:17	23:14	05:20	23:12
восход/закат фаза		06:41	23:15		06:35	23:16	10:21	23:15	12:03	23:15

Бийиыгы "Манчаары ооньууларыгар" бийиги сүүмэрдэм-
мунт хамаандабыт олус үчүгэйдик кыттан кэллэ. Бары даҕаны
үөрдүбүт. Ооннооһор биир да сүүрүк ата суох сылдьан А. Баишев
аттарын ылан иккис миэстэни ыллыбыт. Кыайыы кэлэр сиби-
китэ кыһынгыттан биллибитэ, сыал-сорук туруута да оонук
этэ. Улууспут салалтатын тула түмсэн, сомоһолоһон үлэлээбит-
тэрэ үтүө түмүктээх буолла. Сомоһолостоххо, биир санааҕа кэ-
лэн түмүстэххэ, туох барыта кыаллыан сөбө ырылхайдык
көһүннэ.

13. **СОМОБОЛОҢУУ
БААР-СУДУ КҮҮС**

Уопсай хамаанданан түмүккө ик-
тин ий ыламмыт республикага улахан
үлэрэ үлэлини сылдар дьоммут эрэл-
лэрин түһэн биэрбэтибит, ол иһин
кэлэр XIX-с "Манчаары оонньуула-
ра" 2012 с. Чурапчыга буолара буолу-
охтаабын курдук туох да мөккүөрө
суох буолла. Кыайыт-хоппут хама-
андабытын салалта нэһилиэтинэ ор-
тотугар чыстээбитэ олус үчүгэй бу-
олла. Правительство председателэ,
биир дойдулаахпыт Е.А. Борисов,
Госкомспорт председателэ М. Д. Гу-
ляев бэйэлэринин тахсан, кэлэр
"Манчаары оонньууларыгар" сыал-
сорук туруордулар, үлэрэ-хамнаска
ситиһинни багардылар.

Мин, бийр Чурапчы олохтоор бу-
олан туран, буолбут тэрээһиннэртэн
астыһыым уонна тутуу үкэс инсти-
тут тула барарым биһиримбин. Ол
эрээри, Чурапчыны Чурапчы дэпиги
П. Е. Бараханов аатынан эргэ стади-
ону умнумуохха, чөлүгэр түһэрэн,
тупсаран кэлин кыра күрэхтэһиилэ-
ри онно ыытыахха, кыһынны
хайыһар, хангы прокатын үлэлэтэр
сөп этэ, онно сөптөөх базаны (диз-
вог) түрүөрсүөххэ.

• Дyon-сэргэ байз дорусбуйатын суду күүс динбин. Бары биир санаага
• тулсарыга, көрүнэргэ үлэлэһэн кэлэн түмүстэхпитинэ, туох барыга
• эрэр кэмнэрэ кэлэн иһэр. Сарсыарда кыаллыа.
• туран чугастыы эргэ стадионга

Е. С. МАКАРОВ

E. C. MAKAROV.

Наталья ЗАХАРОВА.

Үтүө холобур

Быллырын саас дьонум көрдөһөннөр Кытаанахпар "Килэنگи" диэн сылгы кооперативын тэрийбитим. Онно дэриэбинэттэн 2 көстөөх сиргэ сага сылгы базата туттара сылдьабын. Быйыл бүтэриэхтээхпин. Кооперативым счетун "Россельхозбанк" астарбытым. Таарыччы бэйэм пенсиябын эмиз онно түһэртэрэбин. Сылгым базатыгар кредит ылаары экирэтиһэбин. Онон бааны кытары элбэхтик алтыһабын.

Арай ол сылдан сотору-таарыта начальник хоһутар киирэр аан ойорһутар кыра арзамалаах Бочуотунай грамота ыланан турарын таба көрөн аахтым. Онно биһиги Чурапчы "Россельхозбаанын" филиала 2009 сыл 1-кы кварталын түмүгүнэн республика үрдүнэн бастаабытын туһунан этиллибит уонна ону ээрдэлээн "Россельхозбаан" Саха сиринээри салаатын салайааччыта А. Киров грамотага иһин баттаабыт. Оччону ааҕан баран филиал (офис) салайааччыта В. В. Макаровага киирэн туоһуластым.

Онно ыһыгалаһан билэгитим, биһиги офиспыт үлөһүт коллектива быһылыты сый аһарын түмүгүнэн Саха сиритэр аһыллыбыт "Россельхозбанк" 17 филиалларын ортолорутар куораттаһытэ эмиз бастаабыт. Онно бастыһынары быһаарарга баан офистара төһө клиенттээхтэрэ, дохуоттара, барыстара-ночосторо, кредит биэриилэрэ, хомуйууларда уо. д. а. көрдөрүүлэр киирээллэр эбит.

Олус үчүгэй! Чурапчылар
быйыл эмиз тыа хаһаайыстыба-
тын көрдөрүүлэригэр Сахабыт
сыригэр иннибитин биэрбөүгө
иһэбит. Тыа улуустарыгар

"дэаһык" тута элэс гынаран "мэтиэстэн" кэбирэр уонна карточкалар харчыг (уурдарыыг) бачча буолла дигэн бэлэстэи охсон биэрэр үһү. Маны таһынан бу банкомат нөнгү электроуотуг, кэннөрү уонна сотовай телефонун харчытын төлүүххүн сөп эбит. Бу "дэаһык" күнтэ тыһыынчаттан тахса киһини (клиент) хааччыынан сөп дииллэр. Кырдьык, дыксти буолбатах дуо?

Офис салайааччыха Варвара Васильевна өсөө кэлснээр:

— Мангын банкмат уугуу дьааһыгын дьэтигэр туруу-руохпутун баһарабыт, — дьэи. Онүөхө мин: "Онтон түүнүгү-күннэри харабыла, мистиксий-тэ?" — дьэи ыйыттым. Түөх да харабы наадата суох. Бойотун бойотэ "харабылланар". Видео нөүгө барытын "көрө-истэ", ин-тернеттэи Москва нөүгө сибэ-эстөһө турар, эрэллэх, кистэ-лэнг көмүскэллэх. Дьааһалта дьэтигэр турдар, вахтер баа-рылан, сууһаны эргиччи үлэ-лээн сөл этэ", — дьэи быһаарда. Онно итэрдидим. Вэчэот, радио,

Түмүгэр, "Россельхозбанк" улуустаары офийнын бары үлэнигтэрин республикага бастаабыгтарынан ээрдалээн туран, ииники үлэлэригэр өссө үрдүк ситиһилэри, тус алох-хуттар дылу-соргуну, доруубуйаны, этэнгэ буолууну бастаабын.

Дынгэр манньк тэрмилэр,
пластиковай картанан аахсым

Иван ПОНОМАРЕВ

Чел олох

Сөтүүлээний

Афанасий ДОРОФЕЕВ

Онон дээ, оёо дьонум, олору
маг карлоонг, булуи, туһанын!

И.С.БИЛЮКИН
Хатьшы

Хайшият бэчээтүүкэ бэриллээр графика: 16 ч 00 м. Бэчээтүүкэ бэриллинэ: 16 ч 00 м. "Сага олох" редакционаан-издателскаа холбоотука 22.07.2009 с. офсетка бэчээттэтинэ